

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CÔNG TÁC KIỂM TRA, GIÁM SÁT CỦA ĐẢNG

NGUYỄN THẾ THẮNG *

Chủ tịch Hồ Chí Minh là người sáng lập, rèn luyện Đảng ta. Người để lại một di sản tư tưởng quan trọng về công tác xây dựng Đảng Cộng sản Việt Nam và xây dựng Đảng cầm quyền trong sạch vững mạnh. Trong đó, tư tưởng của Người về công tác kiểm tra, giám sát là một bộ phận cơ bản, đến nay vẫn có giá trị làm nền tảng tư tưởng và định hướng cho đổi mới công tác kiểm tra, giám sát của Đảng, nhằm nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng ta.

- Kiểm tra, giám sát là một nội dung cơ bản trong công tác lãnh đạo của Đảng

Trong tác phẩm "Sửa đổi lối làm việc", khi bàn về cách lãnh đạo, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định rõ kiểm tra, giám sát là một trong ba nội dung cơ bản trong phương thức lãnh đạo của Đảng. Theo Người:

"Lãnh đạo đúng nghĩa là:

1. Phải quyết định mọi vấn đề một cách cho đúng. ...

2. Phải tổ chức sự thi hành cho đúng....

3. Phải tổ chức sự kiểm soát..."⁽¹⁾.

Điều đó có nghĩa là quyết định mọi vấn đề, ra nghị quyết, có đường lối, chính sách đúng là việc đầu tiên trong phương thức lãnh đạo. Song, để cho đường lối, chính sách, nghị quyết đi được vào cuộc sống và biến thành hiện thực thì công tác tổ chức thực hiện và kiểm tra, giám sát là những khâu tất yếu và có ý nghĩa quyết định thành công.

Bởi vì, như Người phân tích:

"Chính sách đúng là nguồn gốc của thắng lợi.

Song từ nguồn gốc đi đến thắng lợi thực sự, còn phải tổ chức, phải đấu tranh.

Khi đã có chính sách đúng, thì sự thành công hoặc thất bại của chính sách đó là do nơi cách tổ

chức công việc, nơi lựa chọn cán bộ, và do nơi kiểm tra. Nếu ba điều ấy sơ sài, thì chính sách đúng mấy cũng vô ích"⁽²⁾.

Và Người khẳng định rõ:

"Nếu tổ chức việc kiểm tra cho chu đáo thì cũng như có ngọn đèn "pha". Bao nhiêu tình hình, bao nhiêu ưu điểm và khuyết điểm, bao nhiêu cán bộ chúng ta đều thấy rõ. Có thể nói rằng: chín phần mười khuyết điểm trong công việc của chúng ta là vì thiếu sự kiểm tra.

Nếu tổ chức sự kiểm tra được chu đáo, thì công việc của chúng ta nhất định tiến bộ gấp mười gấp trăm"⁽³⁾.

- Mục đích, tác dụng của công tác kiểm tra, giám sát

Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định rõ mục đích của công tác kiểm tra, giám sát là giúp các cấp ủy Đảng nắm được thực chất tình hình lãnh đạo, để xem xét những chỉ thị, nghị quyết của Đảng được thực hiện ra sao? Ưu điểm, khuyết điểm của các chỉ thị, nghị quyết và việc tổ chức thực hiện chúng. Có kiểm tra, giám sát mới biết rõ cán bộ, đảng viên tốt hay xấu, mới biết rõ ưu điểm, khuyết điểm của các cơ quan. Đặc biệt là, công tác kiểm tra, giám sát là một biện pháp cơ bản trong phòng chống bệnh quan liêu, bần giã và các tiêu cực khác trong sự lãnh đạo của Đảng. Người chỉ rõ:

"Muốn chống bệnh quan liêu, bần giã; muốn biết các nghị quyết có được thi hành không, thi hành có đúng không; muốn biết ai ra sức làm, ai làm qua chuyện, chỉ có một cách, là khéo kiểm soát.

Kiểm soát khéo, bao nhiêu khuyết điểm lòi ra hết, hơn nữa kiểm tra khéo về sau khuyết điểm nhất định bớt đi"⁽⁴⁾.

* Phó Giáo sư, Tiến sĩ, Học viện Chính trị Khu vực I.

1 - Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 5, Nxb. CTQG, Hà Nội, năm 2011, tr. 325.

2 - Sdd, t. 5, tr. 636

3 - Sdd, t. 5, tr. 637 - 638.

4 - Sdd, t. 5, tr. 327.

Người chỉ rõ mục đích và vai trò của công tác kiểm tra, giám sát là: "Động viên toàn thể nhân dân hăng hái thi hành chính sách đã định. Mục đích lựa chọn cán bộ là dùng nhân tài cần phải hợp lý, chớ "dùng thợ mộc làm nghề thợ rèn" và cho họ hiểu rõ mọi mặt các công việc họ phải phụ trách. Mà muốn biết sự động viên ấy và sự thực hành ấy đã đến mức nào, thì phải có kiểm tra.

Có kiểm tra mới huy động được tinh thần tích cực và lực lượng to tát của nhân dân, mới biết rõ năng lực và khuyết điểm của cán bộ, mới sửa chữa và giúp đỡ kịp thời"⁽⁵⁾.

Kiểm tra, giám sát có tác dụng thúc đẩy cán bộ, đảng viên và các tổ chức Đảng phấn đấu hoàn thành nhiệm vụ và gương mẫu trước nhân dân. Kiểm tra, giám sát góp phần củng cố Đảng vững mạnh về tư tưởng và tổ chức. Tại Hội nghị tổng kết công tác kiểm tra của Đảng, ngày 29/7/1964, Người vạch rõ:

"Công việc của Đảng và Nhà nước ngày càng nhiều. Muốn hoàn thành tốt mọi việc, thì toàn thể đảng viên và cán bộ phải chấp hành nghiêm chỉnh đường lối và chính sách của Đảng. Và muốn như vậy, thì các cấp ủy đảng phải tăng cường công tác kiểm tra. Vì kiểm tra có tác dụng thúc đẩy và giáo dục đảng viên và cán bộ làm tròn nhiệm vụ đối với Đảng, đối với Nhà nước, làm gương mẫu tốt cho nhân dân. Do đó mà góp phần vào việc củng cố Đảng về tư tưởng, về tổ chức"⁽⁶⁾.

Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định các cấp ủy Đảng thực hiện công tác kiểm tra, giám sát trong Đảng một cách nghiêm ngặt kết hợp với sự kiểm tra, giám sát của Nhân dân, loại bỏ những phần tử thoái hóa, biến chất sẽ góp phần làm cho Đảng cầm quyền trong sạch vững mạnh:

" - Một mặt trong có Đảng kiểm tra đôn đốc.

- Một mặt có anh em ngoài kiểm tra đôn đốc.

Như thế đảng viên và cán bộ ngoài Đảng cùng được giáo dục.

...Những phần tử đầu cơ vào Đảng có sự đôn đốc kiểm tra của Đảng và nhân dân, sẽ bị lật ra và Đảng sẽ thành trong sạch, kiểu mẫu, thành tâm thành ý phụng sự nhân dân, cách mạng và tất cả các đảng viên mới thành người kiểu mẫu, đoàn kết giúp đỡ được anh em ngoài Đảng"⁽⁷⁾.

- Nội dung công tác kiểm tra, giám sát

Chủ tịch Hồ Chí Minh nói một cách khái quát nội dung cần kiểm tra. Đó là kiểm tra, giám sát việc và kiểm tra, giám sát người.

Kiểm tra, giám sát việc chủ yếu là kiểm tra, giám sát việc thực hiện Cương lĩnh chính trị, Điều lệ Đảng, các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Kiểm tra, giám sát tình hình thực tế, việc thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao ở các bộ, ngành, địa phương, cơ quan, đơn vị; việc giữ gìn phẩm chất, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên.

Kiểm tra, giám sát người là kiểm tra, giám sát công tác của các tổ chức Đảng, của cán bộ, đảng viên, kiểm tra, giám sát công tác cán bộ.

Nói một cách cụ thể hơn, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ 4 nội dung mà các cấp ủy Đảng cần nghiêm ngặt kiểm tra, giám sát.

Một là: Kiên quyết chống lại cái thói nghị quyết một đường, thi hành một nẻo;

Hai là: Kiên quyết chống thói nể nang và che dấu khuyết điểm, chống thói "trước mặt thì nể, kể lể sau lưng";

Ba là: Kiên quyết thực hành kỷ luật. Cá nhân phục tùng tổ chức, số ít phục tùng số nhiều, cấp dưới phục tùng cấp trên, địa phương phục tùng Trung ương;

Bốn là: Mỗi đảng viên, trước hết là mỗi cán bộ, phải thật thà tự phê bình, tự sửa chữa những khuyết điểm của mình, đặt lợi ích của Đảng, của dân tộc lên trên hết, kiên quyết chống bệnh chủ quan, tự mãn, tự tư tự lợi, kiêu ngạo, ba hoa, phải thực hiện đạo đức, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư.

- Phương pháp công tác kiểm tra, giám sát

Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định công tác kiểm tra, giám sát cần phải được tiến hành một cách hệ thống, linh hoạt, thường xuyên và phải đạt đến độ "khéo kiểm tra".

Kiểm tra, giám sát một cách có hệ thống, nghĩa là khi đã có nghị quyết, chỉ thị thì phải lập tức đốc thúc sự thực hành và kiểm tra, giám sát việc thực hành nghị quyết, chỉ thị ấy để biết rõ sự sinh hoạt và cách làm việc của cán bộ và nhân dân địa phương. Có như thế mới kịp thời thấy rõ những khuyết điểm và những khó khăn, để sửa đổi các khuyết điểm và tìm cách giúp đỡ để vượt qua mọi sự khó khăn.

5 - Sdd, t. 5, tr. 636.

6 - Sdd, t. 14, tr. 362.

7 - Sdd, t. 8, tr. 59 - 60.

Kiểm tra phải thường xuyên. Phải kết hợp đồng bộ, hài hòa các biện pháp kiểm tra. Kiểm tra từ trên xuống kết hợp với kiểm tra từ dưới lên. Cách làm này là cách tốt nhất để kiểm soát các nhân viên. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định rõ: "Cán bộ cấp trên phải luôn luôn đôn đốc và kiểm tra công việc cán bộ cấp dưới. Nhân dân thì giúp Chính phủ và Đoàn thể kiểm tra công việc và hành vi của các cán bộ."

Như vậy, thì chúng ta tránh khỏi nhiều khuyết điểm, phát triển được nhiều ưu điểm, thực hiện đầy đủ nhiệm vụ tổng động viên để chuyển mạnh sang tổng phản công, kháng chiến sẽ mau đến ngày thắng lợi hoàn toàn⁽⁸⁾.

Kiểm tra không nên chỉ căn cứ vào các tờ báo cáo, mà phải đi đến tận nơi. Chủ tịch Hồ Chí Minh coi trọng kiểm tra trực tiếp và kiểm tra thường xuyên. Người yêu cầu cán bộ lãnh đạo các cấp không nên chỉ căn cứ vào giấy tờ, công văn, nghe báo cáo, mà cần phải thường xuyên đi kiểm tra và phải đến tận nơi kiểm tra để hướng dẫn, giúp đỡ, giải quyết công việc tại chỗ, chống bệnh giấy tờ, hội họp nhiều mà công việc không chạy. Người chỉ rõ: "Các cấp từ trung ương đến huyện phải lãnh đạo chặt chẽ, thiết thực, phải đến tận nơi kiểm tra, đôn đốc và phải đi đúng đường lối quần chúng, không được quan liêu, chỉ lãnh đạo phong trào trên giấy tờ"⁽⁹⁾.

Để công tác kiểm tra thực sự nâng cao hiệu quả lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu ra phương châm và phong cách công tác cần có của cán bộ kiểm tra:

"Cán bộ tỉnh phải đến tận các huyện, các xã.

Cán bộ huyện phải đến tận các xã, các thôn.

Cán bộ phải chân đi, mắt thấy, tai nghe, miệng nói, tay làm, óc nghĩ"⁽¹⁰⁾.

"Kiểm tra phải dùng cách thức thật thà tự phê bình và phê bình, để tỏ rõ hết mọi khuyết điểm và tìm cách sửa chữa những khuyết điểm ấy. Như thế, thì cán bộ càng thêm trọng kỷ luật và lòng phụ trách"⁽¹¹⁾. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định rõ: Đảng không che giấu những khuyết điểm của mình, không sợ phê bình. Đảng phải nhận khuyết điểm của mình mà tự sửa chữa, để tiến bộ, và để dạy bảo cán bộ và đảng viên. Đảng phải chọn lựa

những người rất trung thành và rất hăng hái, đoàn kết họ thành nhóm trung kiên lãnh đạo. Đảng phải luôn luôn tẩy bỏ những phần tử hủ hoá ra ngoài.

- Ủy ban Kiểm tra và người làm công tác kiểm tra, giám sát của Đảng

Kiểm tra, giám sát là một nội dung cơ bản, quan trọng trong phương thức lãnh đạo của Đảng, cho nên bộ máy làm công tác kiểm tra, giám sát phải được tổ chức khoa học, chặt chẽ và người làm công tác kiểm tra là những người được tin cậy, có năng lực, kinh nghiệm, có trách nhiệm cao và có uy tín trong công tác Đảng.

Người chỉ rõ:

"Các ủy ban kiểm tra phải góp phần xứng đáng vào công tác đó. Muốn làm được như vậy, các ủy ban và cán bộ kiểm tra phải học tập và thấm nhuần đường lối, quan điểm của Đảng, phải luôn luôn chú ý nâng cao khả năng chuyên môn, phải cố gắng công tác, phải trau dồi đạo đức cách mạng. Đặc biệt là phải nâng cao ý thức tổ chức và kỷ luật, phải thật thà phê bình và tự phê bình để làm gương mẫu trong việc chấp hành kỷ luật của Đảng. Phải chí công vô tư, không thiên vị, không thành kiến. Như thế thì mới làm tốt được công tác kiểm tra"⁽¹²⁾.

Trong công tác xây dựng Đảng hiện nay, Đảng ta hết sức coi trọng công tác kiểm tra, giám sát. Việc vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về kiểm tra, giám sát là hết sức cần thiết để đổi mới công tác kiểm tra, giám sát trong tình hình mới. Theo tư tưởng Hồ Chí Minh, trước mắt để nâng cao chất lượng, đổi mới công tác kiểm tra, giám sát, cần tiếp tục nâng cao nhận thức của các cấp ủy Đảng, ủy ban kiểm tra và cán bộ kiểm tra, đảng viên các cấp về vị trí, vai trò, mục đích, tác dụng của công tác kiểm tra, giám sát của Đảng. Tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy Đảng với công tác kiểm tra, giám sát. Đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp kiểm tra, giám sát. Cùng cố, xây dựng bộ máy kiểm tra các cấp của Đảng, nâng cao phẩm chất năng lực của đội ngũ cán bộ kiểm tra để công tác kiểm tra, giám sát thiết thực góp phần vào việc nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, đưa sự nghiệp đổi mới đi tới thành công.☒

8 - Sdd, t.6, tr. 397.

9 - Sdd, t.11, tr. 361.

10 - Sdd, t.6, tr. 249.

11 - Sdd, t.5, tr. 637.

12 - Sdd, t. 14, tr. 363 - 364.